

OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedeľu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.</i>
Na celý rok	2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNÝANSZKY.	Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.
Na pol roka	1 „ — „		
Na štvrt roka	— 50 „		
Jednotlivé číslo 8 kr.			

Tedy pokoj!

Po dlhotrvanivom, krutom boji nastal tichý a požehnaný pokoj medzi snemovými stránkami. Srdečne sa tešíme tomuto obratu.

Už v minulom čísle boli sme obšírnejšie opisali, že čo zadalo príčinu k tomu tak dlho trvavšiemu boju, ktorý sa teraz k všeobecnej radosťi ukončil. Všeobecne sa hovorilo, že príčinu k boju zadal návrh zákona o uvedení do života trestného pokračovania. Toto bola len záminka, ktorou sa opposície chcely na vláde pomstiť za tie údajné krivdy, ktoré utrpeli pri vyslaneckých voľbách, z ktorých tak ztenčené vyšly. V menovanom návrhu nachádza sa jeden odsek, ktorý chce nadužívanie časopisov zamedziť a občanom ľahšiu a lacnejšiu príležitosť poskytnúť, aby si mohli svoju česť proti bárskomu brániť. Toto chce vláda tým spôsobom docieľiť, že v onom návrhu vypovedala, že budúce nad česťou súkromných ľudí budú súdiť kráľovské súdy a nie poroty.

Vláda tento bod preto vzala do návrhu zákona, že poroty veľmi často oslobodily novinkárov vtedy, keď napádaly česť jedno-

Predavačka kvetín.

tlivých ľudí, kdežto by boli mali byť prísne trestaní. Za druhé aj preto, že porotné súdy sú veľmi drahé; keď niekto obžaluje novinkára pre urazenie na cti, a porota novinkára oslobodí, tak patričný platí niekedy aj niekoľko sto zlatých trov. A keď ho žaluje pri kráľovských súdoch, neplatí nič.

Toto sú všetko také návrhy, ktoré v každom ohľade len k dobru slúžia všetkým občanom. Ale opozície chcely za každú cenu najst' zádrapku; zadrapily sa teda do tohoto návrhu preto, že je vraj ním ohrozená sloboda tlače. Jako keby urážanie cti patrilo medzi výsady, slobody tlače! Kto sa opováži niekoho česť napádať, nech má smelosť pred zákonom sa aj zastať, jak je nevinný; bude oslobodený, jak je ale vinný, tak bude potrestaný.

Takto sa majú veci s tou slobodou tlače. Opozície sa nazdaly, že jaknáhle začnú do sveta trúbiť, že vláda chce potlačiť, zabíť slobodu tlače, a na základe tomto začnú obštrukciu, že hneď celé obecnstvo začne od radosti vískať a opozíciu povzbudzovať, aby len bojovala proti vláde a usilovala sa ju srútiť. Široké obecnstvo chovalo sa ale ticho, ani slovičkóm nepovzbudzovalo opozície k vytrvalosti. Z tohoto chovania sa uhorského obecnstva videla vláda, že sa návrh o uvedení do života trestného pokračovania obecnstvu ľúbi a odhodlane vytrvala a zachránila zásadu.

Opozície ale sadly si na koňa úfnosti, že obštrukciou srútiť vládu. V svojej zaslepenosti ani najmenej nevidely, že široké obecnstvo nesúcíti s nimi, lež že vládu podporuje. Vláda len trpela istý čas obštrukciu, so zarmúteným srdcom divala sa na to, jako opozície mrhajú drahý čas. Konečne zunovala túto drahú hračku a pomyslela si, keď sa opozíciám chce celé týždne hovoriť jedno a to isté, dobre, hovorte; ale to nepôjde na ujmu krajiny, lež na vašu vlastnú kožu. Navrhla, aby sa zasadania snemu predĺžily. Toto sa opozíciám nepáčilo, ony chcely hovoriť, ale len na ujmu krajiny, keď to išlo o ich kožu, tomu sa už zprotivily a nechcely prijať predĺženie zasadání.

Vláda vidiac, že opozície potratily už úplne zdravý rozum, pohrozila im, že zavedie tak zvanú klotúru. A to už účinkovalo. Klotúra není nič iné, jako možnosť toho, aby sa pojednávání nemohlo pretiahnuť do nekonečností. Toto sa dá tak previesť, že keď pojednávání trvá istý čas, a keď už začína prechádzať do obštrukcie, vtedy navrhne niektorý vyslanec, aby pojednávání bolo zakončené. Nad týmto návrhom sa hlasuje, jak je prijatý, tak je pojednávání zakončené, jak ale nie, tak vláda padla.

Tejto klotúry sa opozície zľakly a *poddaly* sa. Poddanie v tom záleží, že sa zriekli obštrukcie,

jak vláda zmení 16. bod návrhu zákona o uvedení do života trestného pokračovania. Vláda prijala podmienku, čo mohla tým ľahšie spravíť, lebo veď nikdy nekládla veľkú váhu na tento 16-ty bod návrhu. Vláda navrhla takú snemu, že *zásadu*, že totižto nad urazením cti privátnych ľudí v novinách budú súdiť kráľovské súdy, za každú cenu zachová; len to dopustí, že zpod tejto zásady vynímajú sa okrem úradníkov, direktoria banky a správcovia a úradníci peňažitých ústavov, taktiež všetci tí, ktorí z poverenia robia niečo verejného, jako ku pr. advokáti, keď niekoho zastupujú. S týmto sa uspokojily opozície a tak nastúpil pokoj.

Po uzavrení pokoja môžeme teraz ešte pár slov prehovoríť o celej veci. Z priebehu boja vidno, že opozície sú u národa ani najmieň nie obľúbené. Keby národ bol za opozície, tak by ich bol v boji napomáhal, bol by k počte ich usporadoval rozličné slávnosti a podobné veci. Toto všetko vystalo, asíce preto, že národ je úplne spokojný s liberálnou vládou. Národ vidí, že liberálna vláda pracuje neunavne na pozdvihnutí vlasti našej milej; vidí že nepremešká ani jednu jedinú príležitosť, aby nevymáhala čím viac práv vlasti našej; vidí, že liberálna vláda oduševnene a nezištne pracuje na blahu vlasti: a práve preto národ ju všemožne podporuje, jako to dokázal aj pri posledných vyslaneckých volbách, pri ktorých tak skvele zvíťazila liberálna strana.

A vláda táto aj skutočne zasluhuje tú dôveru, ktorú národ v nej skladá. Liberálna je ona v každom ohľade. To dokázala aj po čas, chvala Pánu Bohu už nebohej obštrukcie, pri ktorej príležitosti len vtedy začala spomínať klotúru, keď sa ukazovala už najsúrnejšia potreba. Liberálna vláda nechce ukrátiť slobodu rečenia v sneme, prekaziť ale musí nadužívania tejto slobody.

Ale nechajme stranou rozpomienky. Tešme sa, že vlastenecký duch ovial opozície, že sa vrátily z nebezpečnej cesty a prestaly hatíť riadny beh snemových zasadání a účinkování.

Slovo k rodákóm.

Príslovia nás učí, že čas je peniaz; kto tedy čas nemilobohu mární, ten majetok mrhá. Hriech je to proti nebu i Bohu, keď kto svoj vlastný, len jemu samému patriaci čas mární, keď len na svoju škodu zaháľa, leňoší, no o mnoho väčšia je zodpovednosť, keď to robí na ujmu iného, zvlášte ale keď sa to stáva k ukrivdeniu všetkých, ku škode vlasti a národa.

My sme poslali na snem ablegátov, aby tam v prospech náš a v prospech krajiny pracovali. dľa možnosti svedomite, rozšafne a rozumne. Ačkolvek táto práca platí ablegátsky, není

ani len dostatočne, tým menej skvele zaplatená: krajinu predsa veľmi mnoho stojí. Štyristopäťdesiatštyroch ablegátov platíme, z tých každý má na deň blízko desať zlatých; aká je to tedy ohromná summa denne. Právom môžeme očakávať, aby sa za toľké peniaze v tak biednej krajine, ako je naša, každodenne aspoň dačo *osobného* spravilo; a čo vidíme? Vidíme smutné a nám drahé padajúce veci. Opposícia týždne ba mesiace prekážala, aby bol býval čo len aj jeden zákon vyneseny. Nadužívala svoje k inému cieľu určené právo, právo slobody slova. Ona si to vysvetľovala tak, že keď nemusí jazyk za zubami držať, tedy že ho smie každému vyplazovať. Kopa návrhov čakala na rozlúštenie, jeden sŕnejší ako druhý, a dlho nič nemohli ukončiť. Stalo sa, že i tri návrhy naraz pojednávali, a to tak, že začali s jedným, na pokračovanie v trestných záležitostiach sa vzťahujúcim ktorého pojednávanie týždne a týždne trvalo. Keď videla vláda, že toto rokovanie nebude mať priam konca kraja, pretrhla pojednávanie, a predostrela druhý veľmi náhly návrh ohľadom výrobu cukru, ktorý by bol mal už prvým augustom do života stúpif. No opposícia zas ho len konca nemajúcimi rečami zahlušif hľadela. Starostlivý ministerpredseda, aby sa i pri daromných rečiach aspoň dačo urobilo, navrhnul predĺženie zasadnutí denne o jednu hodinu. No návrhom týmto bodnul len medzi osy. Ako divi oborili sa naň opposičiari, a brojili, hromžili odrazu oproti všetkým trom návrhom. Čas drahý plynul a práca spala.

Mnohí si hec robili z toho, no našli sa iní, u ktorých sa svedomie prebudilo, ktorí uznali, že takéto chlapecké pokračovanie nesvedčí sa na vážnych mužov; že je to menovite s veľkou škodou spojené pre krajinu, preto hľadeli sa pokonať, vyrovnáť. Ale ľahko je to povedať, no ale ťažko vykonať. Rozbroj chytro zksrne, nie tak ľahko shoda. Pokonávanie o dákom prajnom vyrovnaní dlho sa klátilo; často zdalo sa, že zo všetkého nič nebude, lebo nachodil sa na sneme satan v osobách členov ľudovej strany, ktorí oproti každému dorozumeniu sa vládnej strany s opposíciou oproti sa postavil a všemožne búril. Vláda sama i jej velikánska väčšina ablegátov hotová bola sa pokonať, taktiež strana Apponyho a Kosuthova, no čierni rytieri opáta Molnára o vyrovnaní ani počuf nechceli, a všetkých ústupných oposicionalistov vysmievali, odhovárali a búrdli.

Nuž vidíte, rodáci moji, i tu sa dokázalo, ako je za záujmy ľudu tá chýrna, ľudová vraj strana. Čo sa staral Lepsényi a jeho spoločníci o to, že márnym táraním a prázdnyimi rečami denne tisíce z vačku chudobných, obťažaných daň platiacich občanov vytiahnu, na darmo pre-

márna?! Netrápilo ich svedomie, že snem pre nich nemôže v prácach svojich pokračovať, a dokázali jasne a zreteľne, že ich cieľ je len papulovať, vláde v jej úradnom pokračovaní prekážky do cesty stavať, a pritom farizejskými rečami skrže nich omámenú pospolitost do nekonečna za nosom vodif.

No, nad opusteným ľuďom smiloval sa Pán Boh, a oproti všemožným námahám ľudovej strany dal úspechu práci mužov, ktorí sa nemeňujú ľudovými, ale sú v srdci i skutkoch za ľud. S pričinením ministerpredseda ablegáti vládnej strany, menovite: Desider Szilágyi, gróf Albin Csáky, gróf Július Andrassy a Koloman Széll zastali sa za dobro vlasti a našli podporu u Apponyho i Jusztha, a bárs ako hromžil Molnár i Rakovszky, falošní otcovia ľudu, stránky sa dohovorily, dohodly, a snem môže pokračovať ďalej v prácach svojich.

Diabolské namáhania ľudárov vyšly na posmech. Neoprávnenú škriepku len oni sa usilovali viesť, no poznali ich aj ich ciele ostatní zástupcovia krajiny a potrebné je, aby to poznal aj ľud. Ľudári plnými ústami hlásajú, kde treba i tam kde netreba, že sú oni, a to len oni, za ľud a jeho prospech, to ich ale nehatí, aby mu škodu zapríčiňovali, kde len možno, či v politike, či v náboženstve, či v obci alebo v spoločenskom živote. Svoj prospech hľadajú všade a vo všetkom a to ešte na útraty, na konto toho ľudu, ktorý práve oni za ubiedený hlásajú.

Mnoho rečí je u nich a málo vecí, mnoho slov a málo pravdy. Pravda je len tá, aby nás Pán Boh uchoval od takých priateľov, ako sú ľudári, od nepriateľov našich bránif sa budeme sami.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Navrh o znížení pozemkovej dane a o odanení bursy.
Františkán Mikuláš Lepsényi, nateraz ľudový vyslanec závidel slávu Štefanovi Rakovszkému, ktorý bol svojho času na sneme zadal návrh o znížení pozemkovej dane. Vtedy sa ľudové časopisy zvlášte „Kreštan“ veľmi chvastaly, že jak veľmi sa starajú ľudoví vyslanci o ľud, že aj teraz zadal Rakovszky návrh, aby bola pozemková daň znížená. Tento návrh vraj tvrdosrdci liberáli zavrhlí. Že prečo ho zavrhlí, to pravda „Kreštan“ zamľeal, to ale vysvetlil svetu „Opravdový Kreštan“ ktorý v 25. čísle v článku „Pri oračke“ zrejme dokázal, že zníženie pozemkovej dane osoží len veľkým pánom, jako je aj p. Rakovszky, chudoba by ale z neho bola mala len veľmi malý osoh. Rakovszky by bol vyhral ročite 400 zlatých a chudobný roľník pár krajciarov. Celkom dobre

rozumieme, prečo bol zadal Rakovszky návrh na zníženie pozemkovej dane. Hnal vodu na svoj vlastný mlyn a ešte sa dal aj oslavovať, že vraj on chce dobro ľudu.

Teraz sa vytasil s tým samým návrhom františkán Mikuláš Lepsényi aj on zadal návrh, aby bola pozemková daň znížená. Prečo zadal tento návrh? Len preto, aby nevedomých balamutil, aby sa dal oslavovať časopismi ľudovej strany. Návrh bol pravda veľkou väčšinou zavrhnutý, nie preto, že snáď liberáli nechcú ľudu pomáhať, ale len preto, lebo vidia na teraz nemožnosť toho a za druhé preto, žeby také zníženie len bohatým osožilo a chudoba by nemala z toho nič.

Politické rozpoloženie. Ešte len pred dvomi týždňami bolo u nás politické rozpoloženie tak smutné, že nebolo ani výhľadu, žeby náš parlamentárny život tak ľahko prišiel do riadnej kolaje.

No chvála Pánu Bohu, pomery zmenily sa behom dosť krátkeho času. Čelnejší členovia liberálnej strany, jako: gróf Albin Csáky, Koloman Széll, gróf Julius Andrássy a iní vytkli si za úlohu, že smiera opposície s liberálnou stranou. Vyjednávania trvaly viac dní, až sa konečne pošťastilo docieľiť shodu. Usrozuementie docielilo sa tak, že liberálna strana nezadala zo svojho stanoviska ani zby. Toto ostatne ani nemohla spraviť, lebo ona je vo veľkej väčšine a tak sa ani nemôže poddať. Nikdy ale neodmietla priateľskú ruku. Opposície osvedčily sa, že upustia od obštrukcie, jak bude známy 16-ty paragraf návrhu o uvedení do života trestného pokračovania zmenený. Vláda vďaka povolila žiadosti opposícií, keď táto bola vyslovená nie čo vyhrážka, lež čo prosba.

Usrozuementie stalo sa tak, že vláda privolila, aby bol 16-ty paragraf návrhu o uvedení do života trestného pokračovania zmenený. Zásada bola zadržaná, rozšírený bol len počet tých osôb, nad urazením ichž cti budú súdiť aj na ďalej poroty. Dľa prvopočiatočného návrhu poroty mali súdiť iba vtedy, keď niekto v novinách napadol českých úradníkov; teraz je tento paragraf v tom smysle rozšírený, že poroty budú súdiť aj vtedy, keď niekto v novinách nápadne českých direktora niektorej banky, alebo iného peňažitého ústavu, ďalej českých takého, ktorý účinkoval čo verejne poverený, ku pr. advokát, lekár atď.

Z tohoto vidno, že vláda zo zásadného stanoviska, že totižto v otázkach urazení cti budú súdiť kráľovské súdy, nepopustila, lež rozšírila len výnimky zpod tohoto pravidla.

Účinkovanie snemu. Odkedy sa snemové stránky dohodly, práca snemu rýchle napreduje. Bol prijatý návrh o dani od cukru, o pôžičke na železničné investície a viac menších predlôh. Vo štvrtok začne snem pojednávať návrh zákona o uvedení do života trestného pokračovania. Je nádej, že aj tento návrh bude v krátkom čase prijatý, tak že vyslanci budú môcť ísť okolo 10—12 augusta na odpočinok.

Tohoto roku budú mať ale len krátky urlaub, lebo zasadania snemu začnú sa už v prvej polovici septembra.

Nemecký cisár v Rusku. Nemecký cisár Vilhelm II. vybral sa vo štvrtok na návštevu k ruskému cárovi. Po našom kráľovi vráti ruskému cárovi návštevu nemecký cisár.

Opätovné schôdzky a osobné styky panovníkov len utužujú pokoj a priateľstvo a tak aj táto cesta nemeckého cisára len zabezpečí pokoj.

Pokoj medzi Gréckom a Tureckom nevie byť jaksi uzavrený. V Grécku panujú nepokoje, ľud je rozhorčený proti kráľovi, v najbližšom čase alebo bude pokoj uzavretý, alebo v Grécku vypukne vzbura, ktorej prípadne kráľ padne v obeť.

KRAJINSKÝ SNEM

Zasadnutie snemovne dňa 27. júla. Dnes sa ešte tuho hovorilo proti návrhu ministerského predsedu, aby sa zasadania snemu predĺžily. Hovorilo sedem rečníkov, väčšina bola s ľudovej strany.

Zasadnutie dňa 28. júla. Dnes sa stal obrat k lepšiemu, na dneskajšom zasadnutí dohodly sa snemové stránky ohľadom pokoja a následkom toho dneskajším dňom prestala obštrukcia.

Priebeh zasadnutia bol nasledujúci. Prvým rečníkom bol Mikuláš Lepsényi, ktorý hovoril proti predĺženiu zasadania snemových a dohovárал ministerskému predsedovi, že od kráľa pýtal privolenie k zavedeniu klotúry. Predseda ho zato pokarhal, že zamiešal kráľa do pojednávania.

Všetci ostatní rečníci, ktorí boli predznačení, zriekli sa slova, načo bol návrh, aby zasadania snemovne vyslancove trvaly odpoľudnia do 3-tej, veľkou väčšinou prijatý. Iba ľudová strana hlasovala proti nemu, tejto strane sa vôbec nič na svete nepáči, keby niekto zadal návrh, aby bolo poddanstvo nazad uvedené, zato by dozaista hlasovala celá ľudová strana.

Po prijatí návrhu pokračovalo sa v pojednávani návrhu zákona o dani od cukru. Referent Neményi dátami dokázal, jak veľmi je u nás významné pestovanie cukrovej repy, práve preto treba všetko spraviť, aby naše cukrové fabriky prekvitaly.

Po Kossuthovej reči nasledovaly interpellácie. Franc Sima spýtal sa ministerského predsedu, či je to pravda, že si pýtal od kráľa, keď bol posledne na výsluchu v Išli, povolenie, aby smel v sneme zaviesť klotúru.

Ministerský predseda barón Bánffy odpovedal na interpelláciu, že keď bol u kráľa na výsluchu, že mu rozložil aj stav snemu, nepýtal ale povolenie k žiadnym výminečným mimoriadnym poriadkom. Osvedčil sa ale, že jak to bude potrebné, že nebude váhať a klotúru zavedie.

Snem prijal jednohlasne odpoveď v známosť.

Zasadnutie dňa 29. júla. Dneskajšie zasadnutie bolo tiché. Záverečné reči povedali k pojednávaniu návrhu o dani od cukru Karol Eötvös, Ondrej Marsovszky a Franc Sima. Z týchto reči nemáme nič čo zvláštneho zaznačiť.

Zasadnutie dňa 30. júla. Ešte ani dnes nebolo úplne dokončené pojednávanie návrhu o dani od cukru. Hovorily sa ešte vždy záverečné reči. Hovoril aj finančný minister *Lukács* a podvracal námietky opozičných rečníkov proti návrhu. Finančný minister mal ľahkú úlohu, lebo veď všetko to, čo opoziční vyslanci hovorili proti návrhu, nemá žiadneho základu.

Zasadnutie snemovne dňa 31. júla. Ludová strana má jedného člena, dľa povolania je františkánom a menuje sa *Mikuláš Lepsényi*. Tento františkán nenie spokojný so svojim kňazským povolaním, lež si namyslel, že je on veľký politik, ktorého Pán Boh preto stvoril, aby svojou veľikou politickou vedou oblažoval svet. Svoju veľkú vedu nastolil aj pri pojednávaní návrhu o dani od cukru tým, že zadal návrh, aby zákon o dani od cukru bol len potom pojednávaný, keď vláda zadala návrh o odanení bursy a o znížení dane. Na *Lepsényiho* návrh hlasovalo sa dľa mena, naň hlasovali 36. vyslanci a ostatní všetci proti nemu. Tedy prepadol ohromnou väčšinou.

Ponevadž finančný minister zadal k návrhu o dani od cukru opravu, podrobné pojednávanie bolo odročené na pondelok.

Zatým pojednával snem návrh o dani od špiritusu, ktorý bol po krátkom pojednávaní jak vo všeobecnosti, tak aj podrobne prijatý.

Pojednávaný bol ešte návrh zákona o investíciach na uhorských železniciach. Minister obchodu pýta 123 millionov zlatých na rozšírenie železničných staníc, na kladenie druhých koľajníc na niektorých miestach, na rozmnoženie vozňov a iné investície. Tento návrh, ako pre krajinu veľmi osožný, bol bez veľkých námietok prijatý.

Zasadnutie dňa 2. augusta. Dnes bol konečne prijatý návrh zákona o dani od cukru aj podrobne.

Nemoc slovenského ľudu.

(Dokončenie).

Nenie div, keď gazdovia jedon za druhým na mišinu idú, pozemky pred 10 rokami na tisíc zlatých cenené, dnes sa 100—200 zl. odbubnujú.

Ej, keďby tak vaši starí otcovia z hrobu vstali a videli toto vaše korheľovanie, to márnenie majetkov, čože by povedeli? Vaši starí otcovia ináč museli pracovať, keď chceli niečo zgazdovať! Ale aj zgazdovali a sporili; lebo predtým u bárs ktorého gazdu, hoc jak malého našiel si 40—50 zl. hotových peňazí; u bohatých aj stovky.

Vaši starí otcovia tiež veru museli pracovať, šatíť sa, zvíť sa a platiť daň, ba nielen daň, ale aj urbár srábat a predsa i majetky nadobývali a o dlhoch neslychali. Nepili a dožili vek 80—90 rokov; vy nepracujete tak ťažko, pritom pijete až nad mieru, máte kde vyrobiť groš, skôr jako predtým, a predsa vám nič nestačí. dlžôb máte po uši a žijete-li dlho? Starec 70-ročný

je už zriedkavý; 80-ročných ľudí treba na poludnie s lampášom hľadať.

Čože je príčinou tohoto všetkého?! Nuž čože iné, jako pijatika, korheľstvo!

Nechocte uveriť že je tomu tak. Pozrite tie licitacionálne nariadenia, prečo sa predáva tomu alebo hentomu majetok? Nuž jednomu krémárovi je toľko sto a druhému zas toľko sto zlatých dlžen, a ponevadž je známo, že v kréme ani prášky ani flajstre, lež len tú pijatiku predávajú, teda len za pijatiku idú majetky.

Žeby ma ale nikto neupodozrieval, že týmto chcem všetku vinu vášho upadávania na krémárov, a ponevadž títo sú najviac židia, teda na židov uvaliť, musím vám i to do očí povedať: „veď židia vás za rukáv do krémy netahajú; a keď ste už v kréme tiež vás piť nenútiť a pálenku do hrdla na silu vám nelejú!“ Teda len vy sami ste si vina!

Ľud žaluje sa na veľké dane.

Nuž jedna obec platí ročite všetkej: štátnej, stoličnej, obecnej, cirkevnej dane desaťtisíc zlatých; prepíše ale do roka 25—30 tisíc zlatých doma a na vidieku 5—6 tisíc zlatých. Sú teda dane veľké?

Z pijatiky, z korheľstva pochodia nemoce, bieda, svady, práva a konečne i žobrácka palica, včasná smrť a po smrti peklo. Z daní sa udržujú úrady, cesty, bezpečnosť osobná a majetková, a všetky k prospechu obecnstva slúžiace ustanovizne, a predsa ustavične len na dane šomrete a prepité peniaze nefutujete, za nimi nebanujete?!

Hovoríte: hentomu sa len tak sype; na vidomoči mu všetko pribýva, zas kúpil grunt, zas stavia dom, a jaké má pekné kravy, kone, koľké ovce, zdravý je ako buk a ja... trasiem sa na celom tele, ledva chodím, robím jako kôň a nemám nič; nestačím ani na interessy robiť! Nože sa priateľu spýtaj oného, koľko vypije páleného? Áno, vedie sa mu dobre, bohatne, lebo ukladá krajciar ku krajciaru; čo ty prepíšeš, on si odloží; on tiež kukne do krémy, aby si kúpil soli, krpce; ale si nesadne za stôl, nerozkáže sklenicu za sklenicou, jako ty; on sa vyspí, ostane čerstvy a chytí sa s chutou do práce. Ty spíš dlho, lebo si sa včera opil, a keď staneš, trasiem sa ako osyka; zedol by si dačo, ale nemáš čo, lebo si prepil. Nevládzeš chodiť, lebo ti pálenka odobrala silu; slabá strova, nedostatok živnosti robí ťa telesne slabým.

Uznáš a nahliadneš snáď, že prečo ten bohatne a ty chudobnieš. Koľko že vás takto chudobnie! Bohužiaľ mnoho, tým menej ale bohatnie. Korheľstvo je už hlboko zakorenené. dieťa už s materinským mliekom cicia náchylnosť k nemu. Náš slovenský ľud pije, keď má radosť; pije, keď má žiaľ a smútok; pije, keď čo kúpi; pije, keď predá; pije, keď sa dieťa narodí; pije, keď zomre; pije pri nahováraní, na svadbe; pije, keď cestuje, keď je doma; pije teda vždy.

Že zárobky sú všade a vždy, a že ľud vždy môže toľko vyrobiť čo si daň vyplatí, vyžije a ešte niečo odložiť môže, to len nikto neodškriepi. Všetky horno-

uhorské stolice slovenské majú zárobky v horách; koľké peniaze vyrobia Liptáci v erárskych šlôgach, na pltniciach, bo plavia plte až hen do Komárna, ba i po Dunaji dolu. Trenčania cestujú až do Švajciarska drotovať. Turčania až do Ruska kupčiť. Obyvatelia iných stolíc robia v baňach, v hutách, vo fabrikách atď.

Dost' jesto prameňov k vyhľadávaniu groša, dost' ľudia, bydliači v skalnatých vrchoch Liptova a Oravy, Trenčína a Turca rozídu sa po svete, a po viacmesačnom cestovaní 200—300 zlatých donesie každý domov. No, ale potom najprvšie je zase len pijatika, ktorej nenie konca.

Že predtým bolo ľahšie žiť, lebo funt mäsa bol za tri groše, a dnes desať groší. To je pravda. Lenže predtým platili nádenníkovi denne 20—30 kr., dnes 80 do 120 kr. Predtým koštovala miera jačmeňa v biednejšie roky 6—8 ba i 10 zl., dnes, keď je už veľká bieda, koštuje 4 zl. a tak je to so všetkým.

Vyhľadávanie peňazí sa zľahčilo a tým by sa mal aj stav a položenie pracujúceho ľudu značne polepšiť, ale ľudia sa zmenili, lebo opustili striezlivý život predchodcov, prestali šanovať a šporovať a podľahli tej zlej, všetko na mizinu obracajúcej nemoci; — oddali sa korhelstvu.

Pri pijatike sa započínajú zvydy, nadávania, ubližovania a bitky; z toho povstávajú nepriateľstvá a práva, ktoré pomáhajú k dlžobám. Triezvy človek je nie vstave opovážiť sa pobíť; to len opitý môže urobiť. Nejedonkým je triezvy, je tichý sta baránok, pokojný, milý a keď sa podnapije, ani čoby doň vošiel čert; zúri ako lev, klaje, hreší, nadáva a láme, tlčie, čo mu príde do ruky. Keď vytrezvie, musí platiť učinenu škodu, ľutuje, banuje, ale za to pri najbližšej príležitosti zase sa len opije.

Už som vyššie spomenul, že nemierne pitie — korhelstvo je prameňom všetkého zlého. Korhel, keď už nemá začo piť, — robí sa mu nechce — začne kradnúť. Koľkí korhelia sa už otrávil pálenkou a nešťastne zomreli. Nuž a po smrti čože čaká korheľa? Nič iné, jako: horúce peklo.

Korhelstvo rozosieva nemravnosť: korhelstvo je počiatkom smilstva, cudzoložstva. Opilstvo privádza nevinnosť o panenstvo, manželov o vernosť, statočných ľudí o poctivosť a dobré meno, gazdov o majetok, veriacich o vieru a o nebo.

Korhelia nezanechávajú svojim deťom majetok, ale zárodok všeliakých telesných nemocí a tiež zárodok korhelstva.

Nože, drahí priatelia! uznajte chybu, a ktorí ste sa oddali korhelstvu, zanechajte ho; navyknite striezlivému životu a v krátkom čase sa presvedčíte, že sa vám budete i majetok dvíhať, i telesne budete zdraví, čerství a nadobudnete si pokoj; nebudete sa žalovať na zlé časy, na veľké dane; nebude vám chybovať groš, ale budete vstave i druhým vypomôcť.

Jako že by sa ale dala liečiť táto nemoc?

Povrečným činením sa nedá vykonať nič. Tu treba liečiť základne a najprospernejšie zakladaním spolkov striezlivosti. K tomu sú povolani v prvom rade kňazia; nie ale tak, jako to začali založením „ľudovej strany.“ Ľudu treba otvoriť oči, aby poznal, čo je, a že korhelstvo je jeho záhubou a jeho hmotnou a duševnou zkazou.

Ľud slovenský je dobrý, rád poslúcha tých a nasleduje, ktorí mu dobre chcu, k jeho prospechu pracujú. Chytrý pochopí dobrú vôľu, uzná chybu svoju a napravi sa.

Keďby si naši kňazia vytkli za cieľ korhelstvo vykoreniť, jak veľmi by ich to malo tešiť, keďby ľud na dobrú cestu priviedli; jeho hmotné zveladovanie napomohli. Spôsob a prostriedok k tomu majú, len pevná vôľa je potrebná.

Majme pred očima vykorenenie korhelstva, a Boh požehná snahy a práce naše, i budú požehnávať potomci pamiatku našu.

K.

DOPISY.

Orava, koncom júla 1897.

Mnohovážny Pán Redaktor!

Tie búrlivé časy, ktoré už všade v úrodách toľké škody zapríčinili, zavítaly aj k nám. Už vo viac obočiach narobila búrka škody a na vniroč obrátila úrody ešte zelené. Posledne dňa 26. júla roztrhnul sa oblak nad vrchom „Choč“ menovanom, a ztadiel k Dolnému Kubinu tečúce potôčky sa tak rozvodnily, že vystúpily zo svojho riečišťa a zaliali pomimo ležiace rovne. Najväčšiu škodu urobila táto povodeň v Jasenovej, lebo s Choča valiacia sa voda sjarkovala všetky oráce zeme a zamútila všetky úrody. Smutný je obraz tohoto spustošenia! Krásné úrody byly za hodinu úplne na vniroč obrátené; role posmývané a hlbokými jarkami pokrižované.

Potok dolu Jasenovou sobral všetky do dvorov vedúce môtsky; — pováľal a sobral ploty; voda sa vliala do pivníc, pitvorov a izieb; — sobrala so dvorov vozy a gazdovské náradia. Ľudia utekali na pôjdy a šopy. Rychtár jasenovský chejúc do dvora vedúci most rozobrať, zachytil ho prýval vody a on v kalnej vode našiel hrob svoj — utopil sa.

Potok tento v Dolnom Kubine pri mlyne sa odrazil a dolu mestom sa valil, naplniac pivnice vodou, ba i pitvory a chyže. Skoda je i tu veľká v pivniciach a dvoroch zapríčinená; kisne, truhly a iné veci domáce plávaly po meste. V meste to bolo hrozné, lebo aj od Medzibradného potok tečúci sa veľmi rozvodnil.

Povodeň táto narobila škody v úrodách aj v chotári doľno- a vyšno-kubínskome, leštínskome, osadskom, pokríváčskom ba i vo valasko dubovskom.

Rieka Orava je veľmi rozvodnená, plaví sa po nej mnoho plťového dreva, čo je znakom toho, že i v Hornej Orave musel veľký dážď pršať a zeme sobrať, lebo je voda strašne kalná.

Počasie je dáždivé už týždeň; sená sa nedajú sušiť; švábka hnuje; ešte nezkosené a zelené zbožie je pofahnuté. Miestami v stolici trvá lejak a zem tak pre-

mokla, že miestami celé role sa utrhy a spustily.
 Nádeje naše, ktoré sme v požehnaných úrodách skladali, sú zmarené, a my, zvlášť obce severné a severo západné, hladíme úzkostlive istej biede v ce tu.
 Minulý týždeň vyhodila Orava mrtvolu jednej ženy v Lehotke, — ktorá ešte v mesiaci máji sa v Podbjeli do vody hodila. S úctou *Liberál.*

Z Kľačian, v júli.

Otený pán Redaktor!

Som čitateľom vášho časopisu, ktorý vo tme blúdiacich ľudí osvecuje, preto každé číslo s radosťou čítavam; dosiaľ ale za celé dva roky z nášho kraja dopisu v ňom nebolo, a bolo by o čom písať, lebo ľudia povedajú, že Liptov z Kvačian do Kľačian je najširší, na tomto tak veľikom priestore mnoho sa môže udať.

Začínam s voľbou ablegátov, na ktorej sme v ružomerskom okrese boli väčšinou, to jest ľudia u nás bez rozdielu sú slobodomyselní; aj rychtárska voľba sa k nášmu dobru s vyvolením slobodomyselného človeka, Ondreja Mlinčeka skončila. Ale ako počítam v susednej obci Lubelli ľudia proti tamejšiemu rychtárovi Jánovi Kalyuch broja, že vraj im obecni pašienok židovi predal, aj že na sykačku vyše 25 zl. zinkasoval, ja by som to tým ľuďom bol vysvetlil, ale ako sedliak-roľník do takých vecí veru málo rozumiem, ale od pána notára som počul, že vraj to len ľudia robia, bária svet a búchajú tam, kde im netreba a čomu sa nerozumejú.

No, ale žeby mi z umu nezišlo, dňa 28. júla mali sme taký lejak, že v susednej obci Lubelli, kde potok v dobrom počasi je celkom vysechnutý, teraz toľká voda išla že tamojšiemu obyvateľovi Veisovi sypareň aj cieňu pobralo. Veľkú škodu zapríčinila voda aj v úrodách, ktoré u nás panujúce suchoty celkom zničovali, a tak sme veľmi maličkú úfnosť mali a aj tá nás sklamala; švábky a kapusty nám pobralo a zbožie nám zamúľilo. V susednej obci Fiačice voda narobila škody na 200 zl. mosty, lavice, cesty, ktoré len nedávno boli porobené, všetko pobrala do Komárna. Pane Bože, čo to len bude s nami? *Bohdš.*

Skalica, dňa 2. augusta.

Otený Pán Redaktor!

Prosím vás, nevyženete ma? — Týmito slovami osloví susedka po dlhšom hneve otvárajúc dvere svojej sokiene, ktorej nedávno svojim ostrým jazyčkom do vôle našľahala. — I ja s podobným odprosením otváram dvere ctenej redakcie Opravdivého Kresťana. Prosím za odpustenie, bo tak urobiť musím. Predovšetkým priznať sa musím, že som ja tiež do veľkej miery ku tej ľudárskej strane patrím. Tiež netajím, že som jej mnohé služby preukázal nie z presvedčenia, ale viacej z národu a preto že som bol zaslepený. Presvedčenie moje vždy bolo a je slobodomyselné, a jedine to vyznať musím ct. čitateľom časopisu tohoto, že dnes už tak málo ľudí sa nachádza v meste našom, ako po kosbe stojákov. Darma je, náš ľud porozumel a nedá sa viacej zvädzať.

Mal by som mnoho písať z nášho mesta ale tento raz len to chcem podotknúť, že sa teším tomu, že opposícia nahliadla márnosť boja proti slobodomyselnej väčšine, a tak zase bude snem pracovať v prospech krajiny. Tak teším sa veľmi i tomu, že vláda nedala padnúť tej zásade, aby nad privátnou cfou človeka súdil riadny súd, lebo veď česť človeka je najväčší poklad na svete, a každý si túto háji viaca ko majetok. Čo sa týče

premiama od cukru priznať sa musím, že snád v žiadnej uhorskej obci viac repy sa nepestuje jako u nás, ba tak sú privyknutí naši gazdovia na sadenie repy, že by sa ani bez nej obísť nemohli. Nuž a naši nádenníci tiež pekný groš zarobia pri nej, a tak sa ani nemusíme obávať, že by sa u nás socialismus vzrábal, lebo je práce cez celý rok na dostač.

Jako som čítal, že niektorí páni ablegáti žiadali zníženie pozemkovej dane. My tiež vieme, že by to dobre bolo, len to je chyba žeby padnutie krajinských dôchodkov malo špatné následky na naše napredovanie na poli kultúry, osvety a na vyvíňovanie zbrannej moci, na ktorú sa v páde nebezpečia vojny spoliehame.

Tak teda nech len nemajú o nás niektorí páni ablegáti strach, my sa vyživíme aj s pomocou Božou si dane vyplatíme. S úctou *Liberál.*

Zazrivá, dňa 30. júla 1897.

Veľactený Pán Redaktor!

V mesiaci februári v našom kostole jeden tulák, menom: Adam Laczko, preboril dno dvoch truhličiek a vykradol z nich skrz veriacich naskladané krajiare. Šťastie, že tých krajiarov bolo iba za 1 zl.

Keď kostolník krádež spozoroval, už zlodeja v obci nebolo. Zmiznul a túlal sa až do júna; chýr sa rozniesol že zlodej ten sa obesil; — ba ho aj hľadali v jednej hore, kde ho údajne na strome vysiaceho videli. Bol to ale len peň.

Zlodeja chytili v Žiline v júni, odviekli do Ružomberku, kde súdna kr. stolica ho posúdila na pol druba roka do žalára.

Oplan tento, toto už druhý krát, spáchal podobnú krádež v našom kostole, a prvý krát, s jedným tunajším cigánom sedem mesiacov v žalári sedel.

Smelú krádež spáchala v obci našej aj jedna žena Zuza Petera Chvasta, ktorá vo mlyne ukradla kukuricu na mletia. Podozrenie bolo na ňu aj pre iné krádeže, a v skutku, keď jej truhlu otvorili, našli sukne, plachty, ručníky a iné šaty, ktoré tu i tu pokradla. Dotiaľ chodí džbán na studňu, kým sa nezabije.

Kde si nepoložil, tam neber.

Krádež bár sa skryte stane, predsa tajná nezostane.

S úctou *Fr. Zeus Ludomil.*

Úverkové spolky.

Z poverenia «Gazdovského spolku trenčianskej stolice» napísal *Rudolf Eördögh*, veľkostatkár.

(Dokončenie).

Prirodzená vec je, že na čele riaditeľstva stojací predseda musí byť najvzdelanejší a najväznejší. On udáva smer celému účinkovaniu spolku. Jeho povinnosťou je hlavne dozerať na manipuláciu s peniazmi a na vedenie účtov. Malé zanedbanie môže mal často veľmi škodné výsledky, zpreneverenie obyčajne pochodí z malej nedbanlivosti a nepozornosti, účtovník dnes jeden zlatý, zajtra už dva zlaté vezme z pokladnice jemu sverenej, až naraz takéto vyberanie vzrastie na stá. Keď predseda každý deň svedomite vyplní svoj úrad, vtedy nepridá sa zpreneverenie, a spolku ľahšie padne povzbudiť dôveru a svoj kredit povýšiť. Lebo kredit je to, čo do majetku spolku čím viac cudzích peňazí privedie, z ktorých údovia požíčku dostať môžu.

Popri rozumnom vedení avšak závažie spoločenstva leží v rezervnom kapitále, tento je stálym majetkom spoločenstva, ktorému ani vystúpenie viac členov zo spolku neuškodí; hlavnú váhu treba teda klásť na soslínenie rezervného fondu. Ohľadom na toto po obchodných účastiach čo podiel na žiadaný pád neslobodno viac platiť jako 4—5 %; na čo viac, choseň prvých dvoch-troch rokov treba by bolo úplne do rezervného fondu uložiť.

Doteraz hovorili sme o kreditovej schopnosti, ale potrebné nám je vedieť, že z kadiaľ, jakým spôsobom a pod jakými podmienkami máme si potrebný kapitál zavozážiť.

Výšku kapitálu, ktorý si má spolok opatřit, určujú tie úlohy, ktoré spolok chce previesť. Menej peňazí potrebovať bude taký spolok, ktorý len vypomáhať chce svojim členom; naproti tomu značný kapitál potrebuje taký spolok, ktorý napomáhať chce dobrobyt svojich členov, obsiahnuť chce, aby jeho členovia pomocou úveru (kreditu) majetnejšími sa stali. Výhoda záleží v tom, keď stolicu riadiaci, peniaze, ktoré čas po čase v domácom gazdovstve stolice ku dispozícii stoja, na krátky čas ku dispozícii spolku prepustia, popritom vodcovia kreditného spolku sa musia obzreť po prameňoch kreditu, ale vždy s tou podmienkou, aby kreditor na šesťmesačnú výpoveď a dľa možnosti až po žatve požadovať mohol nazad svoj kapitál.

Hmotný stav obyvateľstva dedinského, školské sporiteľne, obchod s vložkami na usparenie, najme ale zvláštne pomery spolku rozhodovať budú nad tým, že ktorému prameňu máme dať prednosť.

Jedna z hlavných podmienok rozkvetu spolku je: obozretnosť, pozornosť a správny obchodný duch.

Dľa tohoto hlavnou a prvou úlohou spoločenstva bude, aby svojim členom dalo výhodné požičky. Jeho kreditná schopnosť závisí od tých zásad, ktoré upotrebuje pri dávaní požičiek. Čím prísnejšie, obozretnejšie a pozornejšie pokračuje, tým väčší bude mať kredit, a tým viac bude vstave zadosť učiniť úverovým požiadavkám svojich údov. Krom toho že pridržať sa musí prísne obchodných zásad, má úverkový spolok aj vyššie sociálne a hospodárske povolanie. Musí naučiť údov ku lepšiemu a správnejšiemu gazdovaniu. Toto svoje povolanie vyplníť musí aj pri dávaní požičiek. Následkom toho požičku slobodno dať len členovi, toto je základným pravidlom spolku, bez ktorého obstať nemôže a ktoré pravidlo rozoznáva ho od akciových, kreditných ústavov.

Hlavná vec je tá, aby bez dostatočného zabezpečenia a zaokrytia nedala sa ani tá najmenšia požička. Každú požičku v deň platenia akurátne treba požadovať, a musí byť aj vyplatená. Naproti tomu termín platenia na taký čas treba určiť, keď dlžník platiť môže. Prísny poriadok a akurátnosť je prvou a základnou podmienkou dobrého gazdovania. Spolok len tak zodpovedať môže akurátne, keď aj jeho dlžníci riadne platia. Lebo keď spolok len jeden raz nezaplátí na termín svoj dlh, utratí svoj kredit. Veľkú váhu treba klásť na to, že na jaký cieľ má sa dať požička. A v tomto ukazuje sa hlavný a

základný rozdiel od iných kreditných ústavov, sporiteľní, banky atď. Tieto posledne menované ústavy starajú sa len o isté uloženie peňazí; naproti tomu spolok nesmie na jedenie a pitie, na zábavy a na šperky peniaze dávať, ba ani na každodenný chlebiček nie, lebo jakokoľvek chudobný malý gazda alebo nádenník, zárobok svoj tak musí podeliť, aby on nielen domácu potrebu a každodenný chlebiček si zaopatril, ale aby z neho ešte voľačo zvýšilo — keď by snáď ešte horšie dni dôjst trafily.

V prvom čase zariadenia spolku, jeho účinkovanie hlavne ta bude smerovať, aby svojich členov z pazúrov úžerníckych vyslobodil. Ponevác má malé hmotné prostriedky, ktoré mu ku dispozícii stoja, v prvom rade tým bude pomáhať, ktorí ešte hlboko neplávajú, neskôr za hlavnú zásadu si musí postaviť, že kredit dá len usilovným, pracovitým a sporivým členom. Keď sa spoločenstvo už utúžilo, musí sa na tom pracovať aby jeho členovia len u spolku brali požičky, aby nič nekupovali na kredit v sklepe u krémára a u nikoho na svete. Musí členov k tomu priučať, aby každý svoj zvyšujúci krajačiar ihneď uložil si do spoločenskej sporiteľne a aby všetko kupovali za hotový groš.

Tým cieľom takému údovi, o ktorom sa vie, že robí dlžoby, kredit sa musí odoprieť, a jestli už má kredit, musí sa mu po predbežnom priateľskom upozornení kredit vypovedať.

Nemôžeme vypočítať všetky tie hospodárske ciele, pre ktoré sa má požička dať a pre ktoré dobre bude spolok utvoriť. Všetko toto závisí od zvláštnych okolností jednotlivých vidiekov. Preto je aj potrebné popri boku spolku zariadiť aj gazdovské kruhy, v ktorých pojednávané budú všetky tie potreby a úpravy, ktoré hospodári previesť musia, a ku ktorých prevedeniu spolok má dať peniaze.

Jako u akciových spoločností, tak aj pri úverkových spolkoch, ku zabezpečeniu požiadavôk kreditorov slúži hmotný majetok, povedzme kapitál; len v tom väzí základný rozdiel, že kým kapitál akciových spolkov vedľa počtu akcií je určitý a stály, kapitál spoločenstva je neurčitý a premenlivý. Akciová spoločnosť kapitál svoj slobodne môže rozmnožiť, ale len v istých zákonitých hraniciach, môže ho umenšiť, kapitál spolku je ale neistý; jeho stálu premenu zapríčiňuje ustavičné pristupovanie a vystupovanie členov.

Práve preto spolok hlavný zreteľ obrátiť musí na sobranie a rozmnoženie rezervného fondu, lebo hlavne v tomto rezervnom fonde opatří si nepremenný a stály základ kreditu.

Za zbytočné držíme vypovedať to, že rezervný fond od ostatného majetku spolku celkom oddelene má byť manipulovaný a v evidencii držaný. Rezervný fond uložený byť má v cenných papieroch, ktoré sú isté, v štátnych obligáciach, v železničných prioritách štátom zabezpečených alebo v kreditných papieroch, tento nikdy nesmie byť pohnutý alebo vypožičaný, lež isto uložný.

Keď niektorý člen spolku či vlastnou vinou a či následkom úderov osudu prišiel do toho smutného polohy, že majetok jeho spredajú, neslobodno dopustiť to, aby tento majetok niže ceny, za niekoľko zlatých bol odpredaný. Spolok postarať sa musí o to, aby majetok na licitácii v slušnej cene bol odpredaný; keď ale spolok kúpil majetok, taký pre seba zadržať nesmie ale zase musí ho odpredať.

V takých pádoch, kde majiteľ nie následkom vlastnej viny utratil svoj majetok, postará sa spolok o to, aby majetok ten — keď aj nie na jeho mene — ale predsa v jeho rukách zostal.

Konečne za potrebné držíme ešte spomenúť, že keď tu predložené ciele v ich úkone dosiahnuť chceme, k tomuto nie sú dostatočné spolky vidiecke v stolici roztratené účinkujúce, potrebné je, aby oni v jednom centrálnom bode boli spojené.

Lebo jako pri každom rozvetvenom obchode tak aj pri spolkoch, čas po čase sa peniaze nabromadia alebo peňažný nedostatok nastane a vtedy povolané je centrum manipuláciu s peniazmi prostredkovať. Jedine pomocou takéhoto centrum budú vstave vidiecke spolky zaraz zadosť učiniť požadovaniu a ponúkaniam, tu sriadujú sa spoločné povinnosti v pevne hromady a v silné moci, ktoré v pokojnom a statočnom boji, popri práci a sporivosti vstave budú zápasit so všetkými nehodami a podmaniť potrebné peniaze, aby všetky tie robotné triedy ktoré kráčať chcjú po našich cestách, vstave byly nie len priaznive ale aj dobrého stavu životné okolnosti si zaopatrit' potažne zabezpečit'.

BESEDNICA.

Anjel strážca.

Spracoval J. Kozempel.

V jednom väčšom meste, na severo-západnej strane Uhorska žila jedna zo troch členov pozostávajúca rodinka. Otec viedol obchod s miešaným tovarom; rozumný, zkusený a učený kupec súc. veľmi múdre si viedol. Šanoval a sporil; a ponevác bol bohabojný a nábožný, Boh ho požehnával, tak že sotva dva roky uplynuly a jeho majetok sa zdvojnásobil. Malá táto rodinka žila blažene a šťastne. Najväčšiu potechu nachádzali v svojej jednoročnej dcéruške Juliške.

Mladému kupcovi sa viedlo dobre; šťastie mu slúžilo a viedol dom skvostný; šatil sa panský a mal už aj pomocníkov v obchode, lebo nebol v stave obecnosť obslúžiť, ktoré sa hnrulo do jeho sklepu.

Patrné toto jeho bohatnutie a šťastie učinilo ho odvážlivým a smelým; túžil po väčšom ešte majetku i dal sa na bursovú hru, kde s namáhavou špekuláciou, ale menlivým šťastím hral. Napnutosť v hre spravila ho rozdráždeným tak, že začal byť v sklepe proti obecnosť nezdvorným a surovým. Na Pána Boha už bol zabudnul; do kostola chodiť prestal; modliť sa nechcel. Malá Juliška bola už šesteročná, milé dieťa, krásne jako anjel; chodilo s radosťou do kostola s matkou, volávalo ta aj otca, ale tento nepočúval na slová dieťaťa. Už

štyri roky nebol ani v kostole, ani na spovedi, ani sa nemodlil. Či čud, že aj Pán Boh sa odvrátil od neho?

Počal jeho majetok klesať. Za jedného priateľa na viac tisíc zlatých sa bol zaručil; — priateľ tento vyšiel na vnivoč a kupec mladý musel zaň platiť. Odpredali mu sklep a zozálohovali i náradie a šaty; už ani v svojom dome nebýval, len v najatom. Smutne a boľastne hľadel v neistú budúcnosť a hovorieval si: „Pracovať neviem, aby som si vyhľadal chlieb. Musím zomrieť. Nech som zatracený na veky, ale žiť nesmiem! Oh ubohá moja manželka, ubohé dieťa! Čo bude z vás? Potupu donesiem na vaše hlavy, biedu a hanbu vám zanechám čo dedičstvo. Ach jaká mi je žeravá hlava, jako sa svet so mnou točí, jakoby všetko šialený tanec kolomňa chodilo! Čo sa vyskieraš na mňa ty hrozná smrť? Čo že je? Snáď sa ňa bojím? Nie! veď ty si moja dobroditeľkyňa. Poď, čiaňni po mne a vytrhni ma z priepasti strašného trápenia a psoty!“

A keď po týchto slovách pištoľ do ruky chytil, aby si život odňal, zočil na stole podobizeň svojej dcérky. Usmievajúca, milá, anjelská tvárička so zlatobelavými vláskami.

Ah! ešte ju musím vidieť, ešte ju musím pobozkať aj jej matku, túto anjelskej dobroty krotkú ženu, s ktorou som tak šťastlivý bol, ktorá s toľkou láskou a vernosťou obetovala mi svoj život celý! Pozrem, už snáď spia a jedným bozkom rozlúčim sa s nimi!

Stal so stola a tichúčko na prstoch cez kuchyňu vošiel do druhej izby, kde jeho manželka a dcéra spaly. Nebola to chyža, ale radšej komora v ktorej dve chudobné posteľe stály. V jednej jedna chudá ženská ležala, v jej náručí anjelské dieťa spalo. V ňom tvári ženskej zrkadlil sa hlboký smútok a trápenie. Tvár dieťaťa i vo spánku bola usmiata. Kostolský, lebo takto sa volal ten muž, — dlho pozeral spiacich a potom odložil lampu, sohnul sa na posteľ a jeden bozk vkradnul na tvár svojich. Vrátiac sa do svojej izby, sadnul a znovu vzal pištoľ do ruky aby sa presvedčil, či je nabité. Keď to skončil, písal list, v ktorom sa odberá od manželky, prosí za odpustenie, že si násilne odňal život a skrz to hanbu uvalil na svoju rodinu. On ďalej žiť nemôže, jeho smrť azda aspoň k útrpnosti pohne ľuďmi proti manželke a dcérke jeho. Prosí manželku, aby dieťa v bázni Božej vychovala, aby bolo šťastlivejšie než jeho otec. List zapečatil, na stôl vložil, aby ho hneď našli.

A teraz Pán Boh s vami! zvolal a natiahol pištoľ. Studený pot mu vysadnul na čelo. Prišlo mu na pamäť, žeby sa mu pomodliť treba bolo. Ah! jak dávno to bolo, keď sa modlil. Netreba-li teraz, keď život si ide vziať, pred týmto hrozným účinkom prosit' Pána Boha za odpustenie a jeho smilovanie? Hrozný strach ho pojal, keď na predošlé hriechy myslel, ale ľútosť necítil a modliť sa nevedel. Strašné myšlienky ho trápily a vnútorný hlas mu hovoril: „Niet pre teba odpustenia! si zatracený na veky!“ Nešťastník v zúfalstve pištoľ k srdcu namieril, v tom okamžení zo spiackej komôrky začul rýchle kroky. Zľaknul sa, pištoľ mu z ruky vypadla a jako na dlážku padla, silným hrmotom vystrelila.

Manželka jeho sostrašená vrátila sa do chyže. Mala zlé sny; muža v krvi ležiaceho videla umierať. Keď sa prebudila, pohliadala sa, posteľ manžela bola prazdna. Zlé tušenie ju obkľúčilo, skočila s posteľe a do druhej chyže bežala. V tom okamžení vypálila pištoľ. Ubahá žena na celom tele sa triasla, nohy ju ledva niesly. V prvom okamžení nespozorovala muža a keď ho uzrela vrchným telom o stôl opretého, nemohla prečítať slova. To myslela, že jej muž je mrtvý. Ticho sa nachýlila k nemu. Len vtedy počula, že jej muž stoná.

— Ah! čo si učinil? pýta sa boľavým, súcitným hlasom. Hovor, prosím ťa. Si ranený? Čo sa ti stalo?

Dlho nedostala odpovede od nešťastného muža, ktorý ikajúce, ruku jej kľúčovite tislul k svojmu srdcu. Konečne ticho sa pozdvihol, pozrúc na manželku, ktorá s trasúcimi údami stála pri ňom, potom ale prehovril k nej:

— Odpusť drahá, že som ťa tak nastrašil. Usporoadoval som si písma a do ruky mi prišla táto stará pištoľ. Chcel som ju pozrieť, či je nabitá a v tom náhodou vystrelila.

— Ah! len keď sa ti nič nestalo.

Úbohá žena vedela, že jej manžel nehovorí pravdu; z jeho rozbúrenej tváre čítala jeho hrozný úmysel; ale nehovorila nič, ponechala muža v tej dôvere, že sa uspokojila s jeho vysvetlením. Lež uzavrela, že ho ani na minútu samotného nenechá a učíni všetko, aby prekazila opakovanie jeho zúfaleho skutku. Z tváry manželky zrejme sa dalo vidieť, že sa mrzí nad tým, že jeho zúfalý krok sa zmaril.

Lúče vychodiaceho slnka prebily sa cez zmrznuté okná. Úbohá žena ešte sa trasúc od dojmu nočného výjavu, na jeden malý stôl položila kus čierneho chleba a povedala dcéruške:

— Modli sa dieťa moje, aby nás Pán Boh neopustil. Kto v ňom dôveruje, nezomre hanbou, čoby sa aj celý svet odvrátil od neho.

Malá Juliška so složenými rukami a kľáčiac vybavila svoju raňajšiu modlitbu. Každé slovo s takou vnútornou skrúsenosťou vyslovila, že sa otec pokojnejšie cítil a nevýslovným láskyplným pohľadom hľadel na ňu. Matka cítila, že jej srdce silnejšie tlčie, lebo z pohľadu manželovho videla nádej, darmo ale núkala manžela, aby sa jedlom občerstvil.

— Jako by som bol tak nesvedomitý, žeby som mojich o posledný kúsok chleba olúpil? — hovoril Kostolský.

Pri týchto slovách sa mu jedna slza vkradla do očí; bárs jako sa ju pred manželkou skryť usiloval, ona ju spozorovala a použijúc pokojnejšiu myseľ nešťastníka, takto prehovrila k nemu:

— Malé imanie, ktoré ešte máme, nezadlho nám odpredajú; tá myšlienka ma dlho trápila, dnes ale, keď sa mi tušenie splnilo, neľakám sa viac a odpredaj tak ľahostajne čakám, ako by sa nič nemalo stať. Ba skorej sa teším, že poslednú pamiatku na minulosť stratíme. Počneme nový život, lebo nebudeme mať nič. Nevieť prečo, ale vnútorný hlas mi šepká, že ešte lepšie dni mať budeme.

— O, áno, ja pevne verím, — povedalo dieťa — ešte bude taký čas, že drahý otec mäso a biely chlieb zase na stole uvidí.

Kostolský zdvihol hlavu, najprv na manželku, potom na dcérku pozrel a takto hovoril:

— Zkadiaľ ty to vieš tak istotne, drahé dieťa?

— Jako by som nevedela? — odpovedalo dievča vesele. — Jedon anjel mi to povedal. Tejto noci sa mi snivalo, že anjel strážca prišiel k nám a tak povedal, aby sme dôverovali v dobrého Pána Boha, lebo on neopustí nešťastných, a že jak sa budeme modliť, dobrý Pán Boh zas nám dá dobré dni; potom hlad trpieť nebudeme, na stole zas budeme mať mäso a biely chlieb.

Dieťa s tak dojímavou presvedčenosťou rozpovedalo svoj sen, že jeho slová otca celkom pohly. Skoro vstal a šiel k obloku, aby ukryl slzy, ale nábožná žena,

ktorej nič neušlo, porozumela utlačený vzdych manžela. Vďaku vzdala Pánu Bohu, že jej dieťaťu tento sen poslal a dal mu do úst tie slová, ktoré povedalo. Kostolský sa zas obrátil k svojim, oči jeho byly červené, ale výraz tváre o mnoho pokojnejší. Chcel prehovriť, ale slovo mu zaviazlo na jazyku; slabo stisol ruku svojej manželke a dieťaťu horúci bozk na ústočku vtláčil.

(Dokončenie nasleduje).

Živelné pohromy.

Jako by sa živly prírody sprisahaly byly proti tohoročnej úrode v našej vlasti, tak rad radom ničia celoročnú prácu a nádej roľníkov. Od tých čias, jako sa započala žatva na Dolnej zemi, teda od Petra Pavla tak rečeno neminulo ani dňa, aby nebyly prišly zprávy o strašných pohromách živelných, o lejaku, prívale, ľadovci, rozvodnení riek a zaplavení úrodných roľí. Najprv ničily zkazonosné živly úrodu na Dolnej zemi práve počas žatvy a teraz ako keď by sa tam už byly nasitily nivočením, pretiahly na Horniaky, kde práve žatva nastala.

Práve tak jako na jednotlivých miestach Dolnej zeme bola úroda živelnými pohromami zničena, tak na jednotlivých stranách Horného Uhorska živly spustošily celú úrodu. Následkom častého krupobitia pomínulého týždňa úroda zbitá poľahla a následkom dažďov rozvodnily sa rieky a tak čo nezničil kamenec, vzala alebo zničila voda. Lejáky narobily mnoho škody. Rozvodnená rieka Morava obzvlášť okolo Devínskej Novej Vsi zaliala okolité polia a skosené obilie v krížoch niesla do Dunaja; čo neodniesla, to sa močí a hnieje vo vode. V Trenčianskej stolici obzvlášť v chotároch obcí Lednice, Rovne, Istebník Melčice, Bošác, Zemanské Podhradie, Bohuslavice narobil lejak ohromné škody rozvodnením potokov. V Bošáci voda z potoku porúcala desať domov a mnohé veľmi značne porúchala. V Kostolnej pri Drietome rozvodnený potok vymyl kosti z cintorína pri biskupskom kaštieli. O tomto cintore sa dosavď nevedelo a len teraz si povrávajú starci, že tam kedysi bolo pohrobíšte, ale hovorí sa i o tom, že tam ležia kosti bojovníkov slobody z roku 1848. Že úrody na poli byly zničené, to ani dokladať netreba. Podobne ťažko byly navštívené chotáre jednotlivých obcí v Spiši, Šariši, a Abauj-Torne. Následkom rozvodnených riek a potokov aj Dunaj sa značne rozvodnil. V Budapešti sa už vylieva na dolnejší breh.

Nuž veru sú to smutné výhľady do budúcnosti pre náš ubiedený ľud, ktorý pohromou privedený je na kraj zúfalstva. Jeho celoročná práca zničená, jeho celoročné nádeje zmarené, čo má robiť, kam sa obrátiť. „Kde je bieda najväčšia, tam je pomoc najbližšia,“ hovorí naše staré slovenské porekadlo a daj Bože aby sa splnilo, lebo veru hrozí bieda, hlad! Daj Bože dobrodinco, ktorí by pomohli v biede!

CHÝRNIK.

Krst v arcikniežatej rodine. Novorodený synček arcikniežata Fridricha obdržal pri krste mená: Albrecht, Franc, Jozef, Maria. Krstným otcom mu je kráľ, ale pri krste nebol prítomný, lebo povodňami bola dráha porúchaná a následkom toho dal sa panovník pri krste zastúpiť.

Smrť. Hlavný mešťanosta budapeštiansky Karol Ráth zomrel tieto dni v Budapešti v 76. roku svojho života. Nebohý stál od počiatku spojenia Pešte s Budínom, teda 24 rokov na čele hlavného mesta a vydobil si počas svojho účinkovania nezapomenuteľné zásluhy. Jeho pohrab odbýval sa za veľkej účasti širokého obecnstva. Kráľ vyslovil svoju sústrasť trüchliacej rodine cestou ministra vnútra.

Odhalenie honvédskeho pomníku a sochy Petöfiho. Dňa 31. júla bolo práve 48 rokov, čo pri Segešvári ruský generál Lüders honvédov presilou porazil. V tejto bitke padol i slávny maďarský básnik Alexander Petöfi. Aby toto miesto bolo pomníkom označené, zaviedli sbierku a so sossbieraných groší postavili pekný pomník na segešvárskom poli, nad spoločným hrobom statných honvédov, a na jednej bašte segešvárskeho hradu postavili sochu Alexandra Petöfiho. Tieto pomníky slávnych vekov odhalovali dňa 31. júla pri prítomnosti vyše 15.000 ľudí. Na peknú slávnosť dostavilo sa okolité obyvateľstvo bez rozdielu národnosti a náboženstva. Po slávnosti bola hostina.

Veľký požiar. Na železničnej stanici v Kazane v Rusku vypukol veľký požiar, ktorému padlo za obeť 300 vaggonov zbožia, 15 vaggonov iného nákladu, 5 bedien nafty a asi 100 prázdnych vozňov železničných.

Velociped v službe ohňohasičstva. Berlínski ohňohasiči dostanú tricikle (trojkolesá) k vozeniu ciev, šlauchov, aby týmto spôsobom drabú zápraž sgazdovali. Prôba, jako pišu, dobre sa vydarila. Ohňohasiči rýchlejšie sa dostavili na určené miesto, jako to možné bolo prv, keď kone museli zapriať.

Skutky šialeného človeka. Jeden Indián v Manile zblaznel a v svojej šialenosti zabil svoju dvojročnú dcérku, na smrť dopichal svoju vlastnú matku, potom vybehnúť na ulicu preklal jedného mestského gardistu a jednu starú predavačku. Šialeného Indiána konečne jeden vojak srazil kolbou svojej pušky, a potom ho niekoľkými výstrelami usmrtil.

Zomrel vo väzení. Vo väzení v Levoči zomrel bývalý pokladník mestský Br. Széll, ktorý bol zavretý pre defraudáciu. Posiaľ ešte nevypátrali či Széll spáchal samovraždu alebo či zomrel prirodzenou smrťou.

Osemdesiatročný stárec ochrancom života. V Strakoniciach jeden 7ročný chlapec padol s mostu do rieky. Zbadal to Jozef Benedikt osemdesiatročný stárec a bez rozmýšľania skočil s poldruha metra vysokého brehu za tonúcim chlapcom do vody. Šťastlivo ho aj chopil a plával s ním ku brehu, ale smelého starca už sila opustila a počali sa oba topiť. Na šťastie tade idúci vyslobodili obuch topiacich sa.

Nešťastie v prístave. V morskom prístave v Hamburgu srazil sa parník Abendroth s jedným korábom, na ktorom sedelo 35 robotníkov. Koráb utonul a 5 robotníkov sa utopilo. Kormydelníka parníka Abendrotha, istého Matwitza polícia chytila.

Veľké nešťastie. V Spišskom Podhradí učeň kupca Saxa tieto dni šiel do pivnice pre petroleum. V pivnici sa ale jedon sud puknul a petroleum vytekol, z čoho povsta y nebezpečné plyny, ktoré učňa zadusily. Kupec vidiac, že sa učeň nevracia zpät, poslal jedného pomocníka pozreť, čo sa robí s ním. Medzi tým pri vchode pivnice sišlo sa veľmi mnoho ľudí, ktorí zvedave hrnuli sa za pomocníkom do pivnice. Pomocník držal v ruke horiacu sviečku a ako vstúpil do pivnice nasbierané petroleumové gázy sa od svetla chytily a ohromným rachotom vybušily. Výbuch bol tak silný, že otriaslo celým mestom. Dom, v ktorom sa to stalo, sa sboril. Pri výbuchu 22 ľudí utrpelo ťažké rany. Všetkým sa obleky chytily a tak plameňom horiaci vybehli z pivnice na ulicu, kde na ustrnutie na ulici chodiaceho obecnstva na pološialení behali, nevediac od hrôzy ako sa majú ratovať. Z ranených už štyria zomreli, a piati zápasia so smrťou, ostatných opatrujú v nemocnici.

„Ministerský poverenik.“ Že jaké švindly prevádzajú niektorí šibeničníci po svete, dokazuje i najnovší prípad, ktorý previedol jeden šalbiar na Dolnej zemi. Jedon šudier chodil po obciach okolo železničnej čiarly lugošbuziaškej a všade rozhlasoval že on ako ministerský poverenik splnomocnený je telegrafické stopy presadiť z hradskej na železničný násyp. Ku tejto veľkej robote najal vyše 200 gazdov a od každého vydral čo kauciu 5—10 zlatých. Konečne všetkých robotníkov v jednej krčme na konto a útraty ministerstva náležite pohostil a medzitým — ušiel! Práve v príležitý čas, lebo už na druhý deň dorazil opravdový plnomocník ministra. Zandári hľadajú šudiera. — Dajme pozor na takých „ministerských povereníkov!“

Štyria väzni uskočili. V Stolnom Belehrade zo stoličného žaláru uskočili štyria nebezpeční zločinci, zavretí v spoločnej celle tak, že v nočnom čase povyberajúce niekoľko kameňov zo sklepenia poukladali posteľe jednu na druhú a tak sa vyškrabali cez otvor do kancelarie stoličného archívára. Tu povylamovali niekoľko skriň a cez okno ušli. Polícia hľadá nebezpečných úskokov.

Gróška ušla so svojim sluhom. Práve tak ako kňažna Chimayčka ušla s cigáňskym prímašom Rigó Jančim, zmizla nedávno v Antverpenách 28-ročná dcéra jedného grófa so svojim sluhom. Pomocou polície otec dozvedel sa úkryt milého párika a potom pojmuje 5 pánov zo svojej rodiny, vyhľadal gróšku. Dcéru zavrel do jedného kláštora, sluhu ale všetcia šiesti poriadne vytali.

Boj o smrť. Vo Viedni sedlársky tovaryš Rudolf Gottlieb zunoval svet a umienil si, že si život vezme a toto svoje rozhodnutie sdelil na brehu Dunaja svojmu priateľovi Felixovi Löwy, ktorý ho chcel odhovoríť, ale marne. Gottlieb skočil do Dunaja, verný priateľ Löwy za ním. Gottlieb chcel zahynúť, Löwy ho zas chcel ratovať. Tu sa vyvinul tuhý boj vo vlnách. Konečne Löwy vysilený pustil masel Gottlieba, ktorý potom vo vlnách zmizol. Už-už aj Löwy sa topil, ale ho matrózi vytiahli z Dunaja.

Petroleum čo liek proti difteritisu. Bargamovský lekár Secondavi už od dlhšieho času robí pokusy: liečiť difteritis petroleumom a ako teraz v jednom lekárskom časopise sdeľuje, ide mu to s veľkým prospechom. Dr Secondavi tvrdí, že u pacientov, ktorí majú vyše šest rokov, bezprostredne ručiť môže za vyzdravenie. Spôsob liečenia je jednoduchý, lebo pozostáva len z natierania hrdla petroleumom a vdychovania pachu petroleumového. — Na našich stranách tento spôsob liečenia difterie petroleumom nenie neznámy, a nejedna matka takto zachránila už svoje dieťa.

Pomoc chudobným študentom. Predstavenstvo francúzskeho mesta Lille vynieslo zriedkavé rozhodnutie. Chudobným poslucháčom vyšších škôl úradne bude mesto požíciavať peniaze, ktoré len vtedy budú musieť zaplatiť študenti, keď sa dostanú do prajných hmotných pomerov. Mestský magistrát je tak zdvorilý, že ešte aj meno požičku vyzdvihnuvšieho študenta bude v tajnosti držať, aby niekedy, keďby do dobrých pomerov prišiel, nemusel sa zahabiť za niekdajšiu dlžobu. To jedno je isté, že francúzski študenti teraz sa len tak hnať budú na mestský dom v Lille.

Z Ameriky. V Amerike, jako aj u nás, rušne oznamujú odchod a príchod hvizdom. Amerikánom sa ale silný hvizd rušňa nepáči a preto jeden strojník vynášiel taký prístroj, pomocou ktorého dá sa v rušni umiestniť Edinosov mlviaci fonograf, ktorý, keď strojník pritiskne gombík, bude kričať: „Sadat! Ódchod!“ — Už sú tí Amerikáni len vymýšľavi!

Dochovavanie pstruhov. V našich bystrých potôčkoch radi sa zdržujú pstruhy. Lenže obyvatelia na mnohých miestach tieto obľúbené ryby kynozia tak, že ich je s roka na rok menej a menej. Na prosbu nitrianskeho gazdovského spolku minister orby rozhodol, že bude napomáhať dochovavanie pstruhov v okolí Rudneho teúčich potôčkoch a k tomuto cieľu vyslal dozorcov rybárstva, aby miestne pomery preskúmal a potrebný návrh podal.

Čo máme dávať deťom. Všeobecný zlý zvyk je, že keď sa chceme dieťkam zavďačiť, dávame im všeliaké cukrovinky a sladkosti, ktoré sú pre žalúdok veľmi škodlivé. Nielen že tým uškodíme slabému žalúdku dieťaťa, lež priučíme ich sami ku maškrtám. O mnoho cieľupriemeranejšie je na miesto škodných cukroviniek a cukerklíkov dávať im ovocie. Z ovocín pre deti najzdravšie sú jabĺčka, lebo, majú v sebe mnoho fosforu, veľmi napomáhajú trovenie. Jabĺčka nielen cez deň je radno dávať deťom, ale i večer pred spaním, jablko totiž zapriemňuje zdravý a pokojný sen.

Nova tarifa pre telegrafické depeše vstúpila do života s 1. júlom, a síce bude sa platiť: Na ktorýkoľvek telegrafický úrad v Rakúsko-Uhorsku, v okkupovaných krajinách, v Srbsku a v Nemecku bez základnej taxy od každého slova 3 kr., ale najmenej 30 kr. pre telegramm. Do nasledujúcich krajín je základná taxa 30 kr. od každého telegrammu a okrem toho za každé slovo: Belgicko 11 kr.; Bulharsko a Vých. Rumélie 3; Dánsko 11; Francúzsko, Korsica, Monako a republika Andorra 3 kr.; Gibraltár 17; Grécko: a) pevná zem, ostrovy

Esiboka a Paros 21, b) ostrov Korfu 13, c) ostatné grécke ostrovy 22; Hollandsko (Nizozemsko) 11; Luxemburg 11; Malta 19; Čierna Hora 4; Anglicko a ostrovy v Canale La Manche 13; Norvégsko 16; Italia: a) v hraničnom obchode 4, b) vo všeobecnom obchode 8; Europejské Rusko a Kavkaz 12; Portugalsko 17; Rumunsko 6; Španielsko 14; Švajciarsko 4; Svédsko 12; Europejské Turecko 14; Algír 12; Azovské ostrovy 47; Kanárske ostrovy 44; Marokko (Tanger) 23; Senegal 86; Španielske severné pobrežie Afriky 14; Asiatické Turecko a turecké ostrovy 20; Tripolis 34; Tunis 13 kr.

Výstrel pod morom. V portsmouthskom prístave učinili veľmi zaujímavé pokusy s delami vystrelenými pod morom. Jeden 110 funtový Armstrongov kanón nabili a keď nastal odliv vtliahli ho do mora. Keď nastal príliv pomocou elektrického prúdu vystrelili z dela. Účinok výstrelu bol obrovský. Guľa prerazila 24 palcov hrubú dubovú pokryvu a dolámala celú železnú sústavu lode pred delo postavenej. V prístave postavené delá dokázaly sa teda byť dobrými ochrancami brehov.

Čínsky trest. Na postrach zlých detí nech tu stojí jeden trest čínsky, o ktorom zpravu donáša v Sanghai vychodiaci východno-asiatský Lloyd. Onehdy totižto vyhlásili jeden patent čínskeho cisára, dľa ktorého adoptovaného syna nedávno zomrelého kniežata pre neposlušnosť a neuctivé chovanie sa naproti svojej vlastnej matke a kráľovnej regentke odsúdili na doživotný žalár a podjedným cisár uprávnil matku k adoptovaniu druhého chlapca, ktorý potom obdrží rang a postavenie odsúdeného syna. Celá vina nešťastného mladíka pozostáva z toho, že na meniny matkyne nechcel si skláknúť pred svojou matkou a pred kráľovnou-regentkou.

KU OBRÁZKU.

Predavačka kvetín:

Po veľkých mestách zarába si chudoba chlieb rozličným spôsobom. Tu predávajú na jednom rohu ulice pečené gaštany, tam orechy, inde ovocie, tu kvetiny. Predávanie kvetín darí sa snáď najlepšie, lebo veď každý človek miluje včasnú fialku, peknú ružu alebo červený klinček a i porekadlo hovorí, že kto nemiluje kvety, ten nenávidí ľudí. Strojná predavačka ponúka mladíkom ružice a neraz i dobre zacení, vediac, že sa mladý šuhaj nebude jednať o púk, ktorý určil pre svoju milenicu,

Budapešťianska bursa s úradným značením cien dňa 4. augusta.

Obilie	Jakosť dla hekt.	Za 100 kilogr.		Cenné papiere	Peniaze		Cenné papiere	Peniaze	
		od	do		Tovar	Tovar			
Pšenica obnatska	77-81	—	—	Štátny dlh.			Prvá uhor. poisť. spol.	4070	4100
pešťianska	77-81	12.20	12.40	Uhorská zlatá renta 4%	122.30	122.80	Pešť. uh. kupec. b.	1392	1394
stolnobebrad-				korunová renta 4%	100.10	100.50	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa	8190	8190
ská	77-81	12.25	12.35	Uhorské regalové úpisy 4 1/2%	100.75	101.75	Šalgó-tarjánska baňa na uhlie	602	603.00
Raj žito	70-72	8.80	8.85	premiové úpisy	153.00	154.00	Záložné listy.		
Jačmen na krm.	60-62	5.80	6.50	Uhorská tisso-segedínska po-			Uhorského pozem. úverového		
na palku	62-64	—	—	žička 4%	141.50	142.50	ústavu 5%		
na várku	64-66	—	—	Uhorská žel. požička 4 1/2% v zl.	123.00	124.00	Uhorského úver. záložného ú-		
Ovos	39-41	5.90	6.40	vyvážkové úpisy 4%	101.50	102.50	tavú 4 1/2%	100.50	101.00
Kukurica	73	4.60	4.85	Spoločná požička v bež. penia-			Uh. úver. ústavu s prémieou 4%	99.25	99.75
Proso	—	0.00	0.00	zoch 4 1/2%	102.00	102.50	Peniaze.		
Repica	—	—	—	Žreby.			Cisársky dukát	5.65	5.72
Dateľnove semä, luc.	—	—	—	Spolku „Jó sziv“	3.60	4.00	Dvadsať-frankovník	9.50	9.58
červené	—	—	—	Uhorskeho „Červeného križa“	8.00	8.50	Nemecká ríšska marka	58.70	58.75
Svinská masť pešťianska	—	55.50	56.00	Rakuskeho	20.25	20.75	Striebro	—	—
vidiecka	—	—	—	Bazilika	6.25	6.75			

Knihtlačiareň Viktora Hornyánszkeho v Budapešti.